

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
2006

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Το μεγαλύτερο μέρος του εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας στη διάρκεια του πρώτου αιώνα της ανεξαρτησίας της αφορούσε γεωργικά προϊόντα.
2. Η Εθνική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1927.
3. Ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος ήταν αρχηγός των Πεδινών.
4. Ο Χαρίλαος Τρικούπης θεωρούσε το Κράτος ως μοχλό της οικονομικής ανάπτυξης.
5. Η Πατριαρχική Επιτροπή (1918) αποσκοπούσε στην οργάνωση του επαναπατρισμού των εκτοπισμένων.

Μονάδες 10

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Εθνικών Κομιτάτων.
- β. Λαϊκό Κόμμα (1910).
- γ. Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (Ε.Α.Π.).

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Με ποιον τρόπο αντιμετωπίστηκε οριστικά το πρόβλημα της διανομής των «εθνικών γαιών» μετά το 1870;

Μονάδες 14

A.2.2. Πώς εκδηλώθηκε στην Ελλάδα η «κρίση του 1932» και ποιες ήταν οι επιπτώσεις της στο οικονομικό πεδίο;

Μονάδες 14

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Χρησιμοποιώντας σχετικά χωρία από τα πιο κάτω κείμενα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να επισημάνετε τους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες που συνέβαλαν, μετά το 1893, στην εκδήλωση του κινήματος του Στρατιωτικού Συνδέσμου στο Γουδί.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

«... Αναμφίβολο είναι πως το Γουδί βρήκε λαϊκή ανταπόκριση, πως απάντησε πράγματι σε κάποιες κοινωνικές αναζητήσεις. Η μεγάλη δε λαϊκή συγκέντρωση συμπαραστάσης της 14.09.1909 που οργανώθηκε από βιομήχανους, έμπορους, βιοτέχνες, ελεύθερους επαγγελματίες κ.λπ. (...) πρόβαλε και καθαρά αστικές διεκδικήσεις, όπως προστασία της παραγωγής, δίωξη της τοκογλυφίας, προοδευτικότητα των φόρων, πάταξη της μεροληψίας και της πολιτικής φαυλότητας, σε σχέση, ιδιαίτερα, με τους διορισμούς στο δημόσιο οπαδών του κυβερνώντος κόμματος, κ.λπ.»

Θ. Διαμαντόπουλος, Η ελληνική πολιτική ζωή:
εικοστός αιώνας, Αθήνα, 1997 σ. 65

Κείμενο Β

«Ο Λαός των Αθηνών και του Πειραιώς εις πάνδημον συνελθών συλλαλητήριον, ίνα σκεφθή περί των Κοινών, ήτοι περί γενικής των κακώς εχόντων ανορθώσεως, πολιτικής τε και στρατιωτικής, ην από μακρού ήδη χρόνου επόθησε και εξήτησε και την οποίαν το κίνημα της 15 Αυγούστου ανέλαβε να πραγματοποιήση αποβλέπων εις το ότι τα έννομα συμφέροντα και δικαιώματά του ουσιωδώς εθυσιάσθησαν υπό το ευπρόσωπον κάλυμμα ελευθέρου πολιτεύματος, των αντιπροσώπων αυτού μεταβληθέντων εις ιδιοτελή ολιγαρχίαν, αντικαταστήσασαν τον Νόμον δια της θελήσεώς της, συνεταιρισθείσαν δε μετ' αφορολογήτου πλουτοκρατίας, ενώ αυτός στενάζει υπό το βάρος των αδικωτάτων φόρων (...) χωρίς ν' απολαμβάνη ως αντάλλαγμα την ασφάλειαν της ζωής, τιμής και ιδιοκτησίας του (...) Αξιοί να ίδη την Κυβέρνησιν υποβάλλουσιν το ταχύτερον εις την Βουλήν και ταύτην ψηφίζουσιν άρτιον σύστημα νομοθεσίας, υπό το πνεύμα πολέμου κατά της συναλλαγής, ανορθώσεως όλων των κλάδων της διοικήσεως και προστασίας της παραγωγής, ίδια δε (...) Να ληφθή πρόνοια περί βελτιώσεως της τύχης του εργάτου, δουλεύοντος ήδη την χειρίστην των δουλειών προς το κεφάλαιον δι' έλλειψιν παντός προστατευτικού αυτού νόμου»

Γιάννης Κορδάτος, Ιστορία της νεώτερης
Ελλάδας, Ε΄, σ. 132-134.

(Ψήφισμα των επαγγελματικών σωματείων
Αθηνών-Πειραιώς την ημέρα του συλλαλητηρίου)

ΘΕΜΑ Β2

Χρησιμοποιώντας σχετικά χωρία από το πιο κάτω κείμενο και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε τους στόχους του Ελευθερίου Βενιζέλου αναφορικά με την ελληνοτουρκική προσέγγιση κατά τα έτη 1928-30 (Μονάδες 12) και να αποτιμήσετε κατά πόσο οι στόχοι αυτοί επιτεύχθηκαν με τις ελληνοτουρκικές συμφωνίες του 1930. (Μονάδες 13).

Μονάδες 25

Κείμενο

«Καθ' ήν στιγμήν ο ελληνικός λαός μού αναθέτει με μεγάλην πλειοψηφίαν την διακυβέρνησίν του δια μίαν περίοδον τεσσάρων ετών, οφείλω να σας διαβεβαιώσω περί της ζωηράς επιθυμίας μου να συντελέσω εις την ρύθμισιν των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών μας, η οποία θα τους εξησφάλιζε στενήν φιλίαν, επιβεβαιουμένην δι' ενός συμφώνου φιλίας, μη επιθέσεως και διαιτησίας, περιεχομένου όσον το δυνατόν ευρύτερου. Έχω πλήρη συνείδησιν του γεγονότος ότι η Τουρκία δεν έχει βλέψεις επί των εδαφών μας και μοι εδόθη χιλίας φορές κατά την διάρκειαν της προεκλογικής περιόδου η ευκαιρία να δηλώσω δημοσία ότι η Ελλάς ουδεμίαν έχει βλέψιν επί των τουρκικών εδαφών, αποδεχομένη τας Συνθήκας της Ειρήνης ειλικρινώς και ανεπιφυλάκτως. Δεν δύναμαι λοιπόν να αμφιβάλλω ότι η ρύθμισις των σχέσεών μας, ως την αντιλαμβάνομαι, ανταποκρίνεται επίσης εις την επιθυμίαν της Εξοχότητός Σας. Δια την πραγματοποίησιν της κοινής αυτής επιθυμίας ουδέν εμπόδιον υφίσταται εκτός των εκκρεμών ζητημάτων μεταξύ των δύο χωρών, τα οποία προέκυψαν από την σύμβασιν περί ανταλλαγής των πληθυσμών και τας παρακολούθους συμφωνίας».

Επιστολή του Ε. Βενιζέλου προς τον Τούρκο
πρωθυπουργό Ισμέτ Ινονού, 30.08.1928:
Ιστορία του ελληνικού έθνους, ΙΕ', σ. 354.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1.1.

- 1.Σ. (σελ. 20 σχολικού βιβλίου)
- 2.Λ. (σελ. 29 σχολικού βιβλίου)
- 3.Λ. (σελ. 79 σχολικού βιβλίου)
- 4.Σ. (σελ. 73 σχολικού βιβλίου)
- 5.Σ. (σελ. 145 σχολικού βιβλίου)

A.1.2

Εθνικόν Κομιτάτον: σελ. 79 σχολικού βιβλίου: «Ο λαός συμμετείχε ... Οθωμανική αυτοκρατορία».

Λαϊκό Κόμμα: σελ. 95 σχολικού βιβλίου: «Στα μέσα του 1910 ... στους Φιλελευθέρους».

Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων: σελ. 155 σχολικού βιβλίου: «Η Ελληνική κυβέρνηση ... οριστική στέγαση».

A.2.1.

σελ. 27 σχολικού βιβλίου: «Η οριστική αντιμετώπιση ... εθνικής αυτής ιδιοκτησίας».

A.2.2.

σελ. 55-56 σχολικού βιβλίου : «Η παγκόσμια οικονομική κρίση ... θετικά στοιχεία».

B.1.

Από το σχολικό βιβλίο: σελ. 86 – 90: «Κατά την περίοδο διακυβέρνησης ... έχοντας επιτύχει τις επιδιώξεις του».

Από το Κείμενο Α΄:

Στη συγκεκριμένη πηγή δίνονται σε μορφή απαρίθμησης τα αιτήματα που προβλήθηκαν από το συλλαλητήριο της 14^{ης} Σεπτεμβρίου του 1909, στο πλαίσιο της υποστήριξης του διαβήματος του Στρατιωτικού Συνδέσμου.

Πιο συγκεκριμένα, αφού ο συγγραφέας αναφερθεί στη λαϊκή ανταπόκριση του κινήματος στο Γουδί προσδιορίζει τις εξής διεκδικήσεις για τις οποίες επισημαίνει ότι έχουν και αστικό χαρακτήρα:

- Προστασία της παραγωγής.
- δίωξη της τοκογλυφίας.

- Προοδευτικότητα των φόρων. [υπονοείται βεβαίως η σταδιακή μείωση της φορομπηχτικής πολιτικής που είχε εφαρμόσει ο Τρικούπης].
- Πάταξη της μεροληψίας και της πολιτικής φαυλότητας στο μείζον ζήτημα της διαδικασίας διορισμού στο δημόσιο. [όπου βασίλευε το καθεστώς της ευνοιοκρατίας και της προτίμησης των «ημετέρων» του εκάστοτε κυβερνώντος κόμματος].

Από το κείμενο Β΄:

Το συγκεκριμένο κείμενο αποτελεί τμήμα του ψηφίσματος των διαδηλωτών της 14^{ης} Σεπτεμβρίου του 1909, και παρουσιάζεται ως καρπός της σύσκεψης του «*πάνδημου συλλαλητηρίου*» για τις δημόσιες υποθέσεις (κοινά), υποδιαιρείται σε δύο θεματικές ενότητες.

Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται τα αίτια που οδήγησαν τους εργαζόμενους στο συλλαλητήριο, τα οποία μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

1. Τα «κακώς έχοντα» της κατάστασης γενικά στη χώρα.
2. Η παραβίαση – καταπάτηση έννομων συμφερόντων και δικαιωμάτων. Ειδικότερα, διακυβεύονται τα βασικά συνταγματικά δικαιώματα της ζωής, της τιμής και της ιδιοκτησίας.
3. Η αλλοίωση και νόθευση της φυσιολογίας του πολιτεύματος, εφόσον οι βουλευτές έχουν μετατραπεί σε «*ιδιοτελή ολιγαρχία*» που εξυπηρετεί τα συμφέροντα της ανώτερης οικονομικά τάξης (: πλουτοκρατίας), καταπατώντας τους νόμους.
4. Η φορολογική επιβάρυνση των μεσαίων και κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, ως αποτέλεσμα της διόγκωσης των φόρων στα είδη ευρείας κατανάλωσης (*φόροι επί της καταναλώσεως*: έμμεσοι φόροι).
5. Η έλλειψη εργατικής νομοθεσίας, με συνέπεια την επαγγελματική εξαθλίωση των εργατών και την εκμετάλλευσή τους από τους εργοδότες.

Το δεύτερο μέρος του ψηφίσματος περιλαμβάνει τις προτάσεις – αιτήματα των επαγγελματικών σωματείων που αποσκοπούν κυρίως στην αντιμετώπιση των προηγούμενων προβλημάτων. Πιο συγκεκριμένα, προβάλλονται τα εξής αιτήματα:

1. Άμεση ενεργοποίηση της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας, με στόχο την ψήφιση νομοθετικού πλαισίου, το οποίο α) θα καταστέλλει φαινόμενα συναλλαγής, β) θα εξυγιαίνει τη διοίκηση και γ) θα προστατεύει τη διαδικασία της παραγωγής.
2. Λήψη πρόνοιας για τη θέσπιση εργατικής νομοθεσίας που θα προστατεύει τον εργάτη στις σχέσεις του με τον εργοδότη.

Από τη σύγκριση και το συσχετισμό των δύο παραθεμάτων επιβεβαιώνονται προβλήματα που χρειάζονται άμεση επίλυση, όπως η φορολογική επιβάρυνση, η πολιτική φαυλοκρατία και ευνοιοκρατία στους δημόσιους διορισμούς.

Στο πρώτο κείμενο, γίνεται αναφορά στην προώθηση και αιτημάτων αστικού χαρακτήρα, ενώ στο δεύτερο και πιο αναλυτικό παράθεμα το ύφος και η διατύπωση των διεκδικήσεων αποκτούν ταξικό χρωματισμό και προσανατολίζονται στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας, η οποία αυτοαποκαλείται «Λαός» και ενδιαφέρεται πρώτιστα για τη βελτίωση «της τύχης του εργάτου» και για την προάσπιση των δικαιωμάτων του.

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο: σελ 163: «*Μετά την υπογραφή ... του 1932 και του 1933*».

Το παράθεμα είναι απόσπασμα από την επιστολή που απέστειλε ο Ε. Βενιζέλος στις 30 Αυγούστου 1928, μετά την εκλογική του νίκη, στον τούρκο ομόλογό του Ισμέτ Ινονού, με την οποία διαβεβαιώνει πως η Ελλάδα επιδιώκει την ελληνοτουρκική φιλία. Πρέπει να τονισθεί ότι ως τότε έγιναν δύο αποτυχημένες προσπάθειες (Σύμβαση Άγκυρας και Συμφωνία Αθηνών), για να λυθούν οι διαφορές των δύο χωρών. Είναι χρήσιμο να συμπεριληφθούν στην απάντηση τα παρακάτω σημεία:

- ⇒ Ο Ε. Βενιζέλος επιθυμεί να συντελέσει στη ρύθμιση των σχέσεων και τη στενή φιλία μεταξύ των δύο χωρών.
- ⇒ Στόχος η υπογραφή συμφώνου φιλίας, μη επιθέσεως και διαιτησίας (πράγματι, ο στόχος υλοποιήθηκε μετά από δύο χρόνια, στις 30 Οκτωβρίου του 1930 με την

υπογραφή του Συμφώνου Φιλίας Ουδετερότητας και Διαιτησίας).

⇒ Ο Βενιζέλος πιστεύει ότι η Τουρκία δεν εγείρει εδαφικές βλέψεις στην Ελλάδα και διαβεβαιώνει ότι, αντίστοιχα, ούτε η Ελλάδα έχει εδαφικές βλέψεις στην Τουρκία, σεβόμενη ανεπιφύλακτα τις Συνθήκες Ειρήνης (αναφέρεται στη Συνθήκη της Λοζάνης 24 Ιουλίου 1923).

⇒ Εικάζει και ελπίζει πως η ρύθμιση και εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων είναι επιθυμία και της Τουρκίας.

⇒ Επισημαίνει ότι το μοναδικό εμπόδιο για την ελληνοτουρκική προσέγγιση παραμένει η τακτοποίηση των εκκρεμών ζητημάτων που προέκυψαν από τη Σύμβαση για την ανταλλαγή των πληθυσμών (μπορεί να γίνει μια αναφορά για τη δυστοκία που παρουσιάστηκε όσον αφορά την αποζημίωση που θα εισέπρατταν οι έλληνες πρόσφυγες, την εκτίμηση των περιουσιών τους και τα προβλήματα που δημιουργούσε η Τουρκία, καθώς υπονόμει αυτό το έργο. Βλέπε σχολικό βιβλίο σελ. 162-163).

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι ο στόχος του Βενιζέλου για ειρηνική συνύπαρξη των δύο χωρών επιτεύχθηκε με τις ελληνοτουρκικές συμφωνίες του 1930, καθώς οι καλές σχέσεις των δύο χωρών διατηρήθηκαν τρεις, τουλάχιστον, δεκαετίες. (Βλέπε σχολικό βιβλίο σελ.168).